

Курсова короткотермінова підготовка викладачів дисциплін інформаційного профілю може здійснюватися на засадах інтенсивних методів навчання без відриву від головної роботи. В основі навчального процесу - «педагогіка співробітництва».

Автором спільно з Центром просвітніх ініціатив (Харків) розроблено проект «Інформаційна культура в системі середньої та вищої освіти» (для вчителів середньої школи та бібліотекарів вузівських бібліотек). Його мета - підготовка персоналу для викладання курсів інформаційної грамотності та інформаційної культури в середній і вищій школі. Він передбачає дві секції: викладання в середній школі та у вузі. Можливо також одержати другу вищу освіту.

Запропонована система інформаційного навчання користувачів охоплює всі рівні освітніх закладів України і припускає послідовне оволодіння інформаційною грамотністю та інформаційною культурою від елементарних і фрагментарних відомостей популярного рівня до цілісного інформаційного професійного знання. Зміст навчання може коригуватися.

Запровадження в практику освітніх установ системи інформаційного навчання користувачів дасть змогу створити необхідні умови та передумови для переходу широкого загалу до суспільства інформаційної цивілізації.

Пер. з рос. Н. Солонської

1. Акоюн Г.Г. Жизнь в аспекте информатизации (субъективные заметки) // ИТИ. - Сер. 2. - 1992. - №1. - С.7-10.
2. Информатика и культура : Сб. науч. тр. / Отв. ред. И.С.Ладенко. - Новосибирск, 1990.
3. Информатизация и проблемы гуманитарного образования: Междунар. науч. конф. Краснодар, Новороссийск, 14-15 сент. 1995 г. - Тез. докл. - Краснодар, 1995. - 245 с.
4. Информационная культура специалиста: Межвуз. науч. конф. Краснодар, Новороссийск, 23-25 сент. 1993 г. - Тез. докл. - Краснодар, 1993. - 250 с.
5. Медведева Е.А. Информационная культура как предмет преподавания в системе высшего образования. - С. 67-68.
6. Медведева Е.А. О развитии обучения пользователей информации // Информ. технологии и культура. Темат. сб. науч. тр. - Вып.1. - Харьков, 1993. - С.101-104.
7. Медведева Е.А. Основы информационной культуры: Программа курсов для вузов // СОЦИС. - 1994. - №11. - С.59-67.
8. Основы информационной культуры: Программа курсов / Харьков. держ. ин-т культуры; укладач С.А.Медведева. - Х., 1994. - 15 с.
9. Медведева Е.А. Новое издание по библиографии // Науч. и техн. б-ки СССР. - 1991. - №8. - С. 29-31.
10. Советский энциклопедический словарь. - М.: Сов. энцикл., 1988. - С. 912, 1069.
11. Прохоров А.В. Культура грядущего тысячелетия // Вопр. филос. - 1989. - №6. - С.17-30.
12. Шрейдер Ю.А. Информатизация и культура // ИТИ. - Сер. 2. - 1991. - №8. - С. 1-9.
13. Library literacy // R.Q. - 1992. - 31. - №3. - P. 326-331.
14. Paterson Charles D., Howell Donna. Assessing the teach // R.Q. - 1990. - 29. - №4. - P. 513-524.

Олександр Жабін, Леонід Костенко,
Тетяна Павлуша, Анатолій Чекмарьов

INTERNET для читачів бібліотеки

У 1996 р. від Фонду «Євразія» НБУВ отримала грант для втілення в життя проекту «На підтримку створення учбового комп'ютерного класу для навчання сервісу й забезпечення доступу до мережі INTERNET читачів Бібліотеки». У матеріалі йдеться про ті широкі можливості, які реалізуються завдяки цьому.

Глобальні інформаційні мережі, зокрема INTERNET, дедалі активніше впроваджуються в бібліотечну практику. Будь-яка бібліотека, що має вихід у ці мережі, може використовувати віддалені електронні джерела інформації в повсякденній роботі. Це, в свою чергу, приводить до утворення якісно іншої інформаційної інфраструктури. У ній бібліотеці належить відігравати роль інституту, що

забезпечуватиме загальний доступ до інформаційного всесвіту, гарантує загальнодоступності інформації. Однак для більшості бібліотек підключення до INTERNET досить проблематичне. Якісний і повний зв'язок дорогий і віднайти кошти на це з власного бюджету складно.

Реалізація проекту забезпечує:
- створення в НБУВ нового спеціалізованого залу INTERNET, що дасть змогу використовувати інформаційні ресурси й комунікативні можливості глобальних комп'ютерних мереж;
- підключення через НБУВ до

INTERNET зацікавлених користувачів (бібліотек та некомерційних установ);

- навчання сервісам цієї мережі читачів НБУВ.

Коштом Фонду придбано функціонально повний комплекс обладнання для залу:

- комунікаційний сервер з процесором Pentium-100, оперативною пам'яттю ємністю 32 Мб, дисковою пам'яттю 2 Гб, платою Ethernet для роботи в локальній комп'ютерній мережі НБУВ та маршрутизатором для підключення віддалених абонентів;

- 12 робочих станцій на основі процесора Am 5x86-P75-S з оперативною пам'яттю ємністю 8 МБ і дисковою пам'яттю 630 МБ, об'єднаних в однорангову локальну мережу;

- 8 модемів для зв'язку з Центром інформаційних систем Верховної Ради України, через який бібліотеці надано доступ до INTERNET, і підключення до НБУВ віддалених абонентів.

Основою програмного забезпечення серверу є операційна система LINUX-3.03. На робочих станціях встановлено операційні системи MS DOS 6.22 і Windows 3.11. Як програма-клієнт для доступу до ресурсів INTERNET використовується гіпертекстовий броузер Netscape Navigator 2.02, що надає можливість працювати зі всіма інформаційними ресурсами INTERNET.

Навчання користувачів - компетенція працівників бібліотеки, фахівців у галузі інформаційних технологій. Ними розроблено спеціалізований курс «INTERNET для читачів Бібліотеки». Його мета - надати теоретичні знання і практичні навички використання інформаційних ресурсів та комунікативних можливостей INTERNET для підвищення повноти й оперативності задоволення їх ІП. Курс орієнтовано, насамперед, на читачів, які вперше отримують доступ до INTERNET, але вже мають досвід роботи на персональних комп'ютерах з Windows. Навчальна програма (20 год.) включає три розділи: «Основи INTERNET» (надає знання про архітектуру й головні сервіси INTERNET); «Пошук і отримання інформації в INTERNET» (знайомить з методами й

засобами інформаційного пошуку та отримання інформації в INTERNET); практичні заняття по використанню телекомунікаційних технологій INTERNET в он-лайн-режимі. Як додатковий матеріал для засвоєння теоретичних знань пропонується найновіша навчально-методична та довідкова література.

Після теоретичних і практичних занять слухачі отримують сертифікат і позначку в читацькому квитку, що надає їм право самостійно працювати на робочих станціях, які мають вихід в INTERNET.

Фахівці, які вже працювали в глобальних мережах, допускаються до роботи в залі після співбесіди й ознайомлення з правилами експлуатації. Ці правила передбачають, зокрема, заборону використання ресурсів залу INTERNET у комерційних цілях, запис у журналі обліку роботи користувачів і обов'язкове форматування їхніх дискет перед використанням.

Показниками результативності роботи залу INTERNET є кількість читачів, які пройшли в ньому навчання сервісам (у четвертому кварталі 1996 р. підготовлено 120 сертифікованих користувачів), сумарна кількість годин, які вони «провели» в INTERNET (близько 70 год. щоденно) і кількість віддалених абонентів, що отримали можливість роботи в INTERNET через телекомунікаційний вузол НБУВ (їх реєстрація і підключення розпочаті в першому кварталі 1997 р.).

Перший етап роботи залу INTERNET бібліотеки показав:

- лише незначна кількість читачів спроможна працювати в ньому без попереднього навчання (за перших

три місяці діяльності залу допуск до його робочих станцій після співбесіди надано лише чотирьом);

- кількість бажаючих пройти навчання в бібліотеці набагато перевищує її можливості, що свідчить, з одного боку, про інтерес до світових інформаційних ресурсів, а з другого, - про недостатній рівень інформатизації установ Києва, що не дозволяє пересічному громадянину отримати доступ до цих ресурсів;

- наявна швидкість отримання інформації на робочих станціях (30-500 байт/сек.), зумовлена відсутністю в Україні (на 1996 р.) сучасних магістральних каналів виходу в INTERNET, є незадовільною. Найвища швидкість можлива при роботі з американськими серверами, а найнижча (хоч це і може здатися дивним) - з рядом київських. Певна оперативність пошуку й отримання інформації досягається лише у вихідні дні, коли більшість організацій, що мають вихід в INTERNET, не працюють;

- українські сервери майже не мають власних інформаційних ресурсів; більшість читачів чітко не уявляють суть своїх ІП і не можуть конкретно сформулювати пошуковий припис, витрачаючи на це багато часу;

- одним з бар'єрів на шляху ефективного використання ресурсів INTERNET є недостатнє володіння користувачами англійською мовою.

Дякуючи Фонду «Євразія» за надану бібліотеці фінансову підтримку для виходу в INTERNET, наголошуємо і на необхідності державних програм входження книгозбірень України до світового інформаційного простору.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

23 січня 1997 р. в науково-технічній бібліотеці Державної академії легкої промисловості України відбулася зустріч співробітників бібліотеки з психологом, президентом Українського територіального відділення міжнародної Академії енергоінформаційних наук В. Легастовим.

У своєму виступі він підкреслює, що відродження духовності може стати найрадикальнішим засобом,

ПЕРША З СЕРІЇ ВИДАНЬ

мобілізує передові сили суспільства для виходу з кризи. Шляхи до цього промовець вбачає у відновленні гармонії існування особистості на фізичному, психологічному, соціальному рівнях.

Учений представив присутнім свою книгу «Птах свободи, або Таємничий сон побаченого уві сні» (К., 1996), першу з серії видань, що розкривають дивовижний світ людської свідо-

мості і безмежжя можливостей пізнання.

Присутніх зацікавили практичні поради психолога щодо фізичної гармонізації організму за допомогою енергетичних потоків.